

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

1. AINEEN TAI VALMISTEEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT**1.1 Kemikaalin tunnistustiedot****1.1.1 Kauppanimi**

HARDENER 007 1261

1.1.2 Tunnuskoodi

007 1261

1.2 Kemikaalin käyttötarkoitus**1.2.1 Käyttötarkoitus sanallisesti ilmoitettuna**

Maalaustyö

Tuotteen kuvaus: Polyuretaanikovettaja

1.3 Valmistajan, maahantuojaan tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot**1.3.1 Valmistaja, maahantuoja tai muu toiminnanharjoittaja**

Tikkurila Oy

1.3.2 Yhteystiedot**Postiosoite**

PL 53

Postinumero ja -toimipaikka

01301 VANTAA

Puhelin

(09) 857 71

Telefax

(09) 8577 6936

1.3.4 Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaa

Tikkurila Oy, Tuoteturvapalvelu, e-mail: productsafety@tikkurila.com

1.4 Hätäpuhelinnumero**1.4.1 Numero, nimi ja osoite**

Tikkurila Oy, Ympäristö ja turvallisuus: (09) 857 71; Myrkytystietokeskus: (09) 471 977

2. VAARAN YKSILÖINTI

Helposti syttyvä, F

Haitallinen, Xn

Terveydelle haitallista hengitettynä. Ärsyttää silmiä ja ihoa. Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä. Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä. Voi olla vaarallista sikiölle.

Tarkemmat varoitusetikettitiedot on esitetty kohdassa 15.1.

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA**3.1 Vaaraa aiheuttavat aineosat****3.1.1****CAS-numero****EINECS****3.1.2****Aineosan nimi****3.1.3****Pitoisuus****3.1.4****Varoitusmerkki, R-lausekkeet ja muut tiedot aineosasta**

-

-

Isosyanaattisideaine

25 - 75 %

Xn; R42

26471-62-5

247-722-4

Tolueeni-di-isosyanaatti (TDI)

< 0,2 %

T+; R26-36/37/38-40-42/43-52/53

108-88-3

203-625-9

Tolueeni

10 - 25 %

F, Xn; R11-38-48/20-63-65-67

141-78-6

205-500-4

Etyyliasettaatti

10 - 25 %

F, Xi; R11-36-66-67

123-86-4

204-658-1

n-Butyyliasettaatti

10 - 25 %

-; R10-66-67

110-19-0

203-745-1

Iso-butyliasettaatti

2,5 - 10 %

F; R11-66

108-65-6

203-603-9

2-Metoksi-1-

2,5 - 10 %

Xi; R10-36

metyylietyyliasettaatti

4. ENSIAPUTOIMENPITEET**4.1 Erityiset ohjeet**

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

- 4.2 Hengitys**
Liian suurelle liuotepitoisuudelle altistunut henkilö siirretään raittiiseen ilmaan ja pidetään levossa ja lämpimänä. Jos hengitys on vaikeutunut, annetaan tekohengitystä tai happea ja viedään lääkärinhoitoon.
- 4.3 Iho**
Tuotteen saastuttamat vaatteet riisutaan. Iho pestään vedellä ja saippualla, jonka jälkeen iho rasvataan. Suuret määrät tuotetta voi hätätapauksessa ennen pesua pyyhkiä liuottimeen kostutetulla kankaalla ja pienet roiskeet puhdistusemulsioilla tai ruokaöljyllä.
- 4.4 Roiskeet silmiin**
Silmiä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä n. 15 min. Tarvittaessa lääkärinhoitoon.
- 4.5 Nieleminen**
Juodaan vettä tai maitoa. Ei saa oksettaa. Mikäli on selvästi nieltä tuotetta, otetaan yhteys lääkäriin.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET

- 5.1 Sopivat sammutusaineet**
Käytetään jauhe-, vaahto- tai CO₂-sammutusta. Pienet määrät voidaan myös sammuttaa tukahduttamalla.
- 5.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä**
Sammutukseen ei tule käyttää pelkkää vettä, koska vesi voi levittää palavan nesteen paloa.
- 5.3 Erityiset altistumisvaarat tulipalossa**
Palossa muodostuu hajoamistuotteita sisältävää savua, jonka hengittämistä on vältettävä.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ

- 6.1 Ohjeet henkilövahinkojen estämisestä**
Tupakointi, kipinöivät työt, hitsaus tms. vahinkopaikan läheisyydessä keskeytettävä välittömästi. Vältettävä liuotehöyryjen hengittämistä ja huolehdittava alueen tuuletuksesta.
- 6.2 Ohjeet ympäristövahinkojen estämisestä**
Tuotetta ei saa päästää viemäriin, vesistöön eikä maaperään.
- 6.3 Puhdistusohjeet**
Vuotanut neste imeytetään hiekkaan tms. imevään materiaaliin. Pienet määrät pyyhitään liuotepitoisella trasselilla tms. Jätteet kerätään ongelmajätteenä hävittämistä varten. Likaantunut alue pestään sopivalla puhdistusaineella.
Sopiva seos jäämien vaarattomaksi tekemiseen on esim. vesi (45 osaa) / etanoli tai isopropanoli (50 osaa) / ammoniakki (5 osaa, tilavuusosina). Tämä seos on palavaa. Palamaton vaihtoehto on natriumkarbonaatti (5 osaa) / vesi (95 osaa) -seos (tilavuusosina). Jäteastioita ei saa sulkea ilmatiiviisti muutamaan päivään hiilidioksidin muodostumisen vuoksi.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI

- 7.1 Käsittely**
Liuotehöyryt voivat muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Liian korkeiden liuotehöyrypitoisuuksien muodostumisen estämiseksi käyttöpaikalle järjestetään riittävä ilmanvaihto. Tupakointi, avotulen teko, kipinöivät työt ja hitsaus käyttöpaikan lähistöllä on kielletty. Ruiskumaalauslaitteiston, sekoitusastioiden ym. maadoituksesta maadoitusjohtimin tulee huolehtia staattisen sähkön muodostumisen estämiseksi.
- 7.2 Varastointi**
Varastoidaan kuivassa, hyvin tuulettuvassa viileässä paikassa, erossa sytytyslähteistä. Pakkaus pidetään tiiviisti suljettuna ja erillään elintarvikkeista.
Suojattava kosteudelta. Suljettuihin astioihin voi muodostua painetta kosteuden vaikutuksesta.

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

- 8.1 Altistuksen raja-arvot**
8.1.1 HTP-arvot

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

Toluenei	50 ppm (8 h)
Etyyliasettaatti	300 ppm (8 h)
n-Butyyliasettaatti	150 ppm (8 h)
Iso-butyliasettaatti	150 ppm (8 h)
Tolueneidi-isosyanaatti (TDI)	0,035 mg/m ³ (15 min)

8.1.2 Muut tiedot

HTP = Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet 2007

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**8.2.1 Työperäisen altistuksen torjunta**

Huolehdittava työpisteen riittävästä tuuletuksesta. Jos yleisilmanvaihto ei ole riittävä, on järjestettävä tehokas kohdepoisto tai, jos mahdollista, suoritettava työ ruiskumaalauskaapissa tai vastaavassa tarkoitukseen suunnitellussa tilassa.

Käsiteltäessä isosyanaattipitoisia tuotteita on noudatettava liuotinpitoisten maalien yleisiä käsittelyohjeita. Vältettävä höyryn ja varsinkin ruiskutussumun hengittämistä. Henkilöiden, joilla on taipumusta hengitysteiden yliherkkyyteen (esim. astmaa tai kroonista keuhkoputkentulehdusta sairastavat), tulisi välttää työskentelyä isosyanaattipitoisten tuotteiden kanssa.

Työntekijöiden työnopastus on suoritettava huolellisesti.

8.2.1.1 Hengityksensuojaus

Jos ilmanvaihto käyttöpaikalla on riittämätön, on käytettävä puoli- tai kokonaamaria varustettuna A-typin kaasunsuodattimella (ruskea), hionnassa yhdistelmäsuodattimella AP. Ruiskumaalauksessa ja yhtäjaksoisessa pitkäaikaisessa työssä on käytettävä moottorikäyttöistä puhallinsuojainta tai eristävää suojainta (raitisilma- tai paineilmahuppua tms.).

8.2.1.2 Käsiensuojaus

Käytettävä hyväksytyjä kemikaalisuojakäsineitä. Sopiva suojakäsinemateriaali on esim. nitrilikumi. Ihovoiteen käyttö on suositeltavaa.

8.2.1.3 Silmiensuojaus

Huolehdittava silmien suojaamisesta, etenkin ruiskumaalauksessa.

8.2.1.4 Ihonsuojaus

Ruiskumaalauksessa on käytettävä tarkoitukseen sopivaa suojavaatetusta.

9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET**9.1 Yleiset tiedot (olomuoto, väri, haju)**

Viskoosi neste, voimakas haju

9.2 Terveiden, turvallisuuden ja ympäristön kannalta tärkeät tiedot

9.2.2 Kiehumispiste/kiehumisalue + 77 °C *)

9.2.3 Leimahduspiste - 3 °C

9.2.5 Räjähdysominaisuudet

9.2.5.1 Alempi räjähdysraja 2,2 til-% *)

9.2.5.2 Ylempi räjähdysraja 11 til-% *)

9.2.7 Höyrynpaine 9,7 kPa (20 °C) *)

9.2.8 Suhteellinen tiheys 0,99

9.2.9 Liukoisuus

9.2.9.1 Vesiliukoisuus Ei liukene

9.2.11 Viskositeetti valumisaika yli 30 s / ISO 3 mm kupilla

9.3 Muut tiedot

Suhteellinen haihtuvuus (BuAc=1) : 4,2 *)

*) = Etyyliasettaatti

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS**10.1 Vältettävät olosuhteet**

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

Liutehöyryt voivat suljetussa tai huonosti tuulettuvassa tilassa muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen.

10.2 Vältettävät materiaalit

Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista, amiineista ja alkoholeista. Reagoi amiinien ja alkoholien kanssa kehittämien lämpöä. Reagoi veden kanssa kehittämien hiilidioksidia. Kosteuden vaikutuksesta suljetuissa astioissa muodostuu painetta.

10.3 Vaaralliset hajoamistuotteet

Palaessa ja korkeassa lämpötilassa -esim. hitsattaessa tai polttoleikattaessa maalattua pintaa- voi vapautua haitallisia hajoamistuotteita, kuten typen oksideja, isosyanaattiyhdisteitä, syaanivetyä ja hiilimonoksidia.

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT**11.1 Välitön myrkyllisyys**

Katso kohta 11.5.

11.2 Ärsyttävyyden ja syövyttävyyden

Katso kohta 11.5.

11.3 Herkistyminen

Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa yliherkkyysoireita. Isosyanaateille herkistyneet henkilöt saattavat saada oireita jo hyvin alhaisista, työhygieeniset raja-arvot alittavista pitoisuuksista lähtien.

11.5 Kokemusperäinen tieto vaikutuksista ihmisiin**11.5.1 Hengitysaltistus**

Tuotteesta haihtuvien liutehöyryjen tai ruiskutussumun hengittäminen voi ärsyttää hengityselimiä ja limakalvoja sekä aiheuttaa päänsärkyä ja huonovointisuutta. Pitkäaikainen suurten pitoisuuksien hengittäminen vaikuttaa huumaavasti ja voi aiheuttaa hermostollisia oireita, kuten väsymyksiä, hermostuneisuutta ja unen häiriöitä.

11.5.2 Ihokosketus

Toistuva ihokosketus poistaa ihoa suojaavan rasvakerroksen ja voi aiheuttaa ärsytysihottumaa. Roiskeet ärsyttävät silmiä.

11.5.3 Muut vaikutukset

Tuote sisältää tolueenia. Saattaa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia sikiön kehitykselle.

Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

12. TIEDOT KEMIKAALIN VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE**12.6 Muut haitalliset vaikutukset**

Maalituotteita tulee aina käsitellä huolellisesti, eikä niitä saa päästää maaperään, viemäriin tai vesistöön.

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT**13.1 Hävitettävä tuote**

Jätteet kerätään ja hävitetään jätehuoltoviranomaisten hyväksymän jätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Nestemäinen jäte tulee toimittaa ongelmajätteiden keräily pisteeseen tai muualle vastaavaan paikkaan ongelmajätteenä käsiteltäväksi. Nestemäisen jätteen EWC jättekoodi esim. 08 01 11 (maali- ja lakkajätteet, jotka sisältävät orgaanisia liuottimia tai muita vaarallisia aineita). Liuotin vapaa, kovettunut maali- ja maalausjäte voidaan yleensä toimittaa kaatopaikalle.

13.2 Pakkausjäte

Tyhjät, kuivat myyntipakkaukset voidaan toimittaa järjestettyyn pakkausten kierrätykseen tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa yleiselle kaatopaikalle.

14. KULJETUSTIEDOT

14.1	YK-numero	1263
14.2	Pakkausryhmä	II
14.3	Maakuljetukset	
14.3.1	Kuljetusluokka	3

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

14.3.3	Rahtikirjan mukainen nimitys	maalin kaltainen aine
14.4	Merikuljetukset	
14.4.1	IMDG-luokka	3
14.4.2	Oikea tekninen nimi	paint related material
14.4.3	Muita tietoja	EmS: F-E,S-E
14.5	Ilmakuljetukset	
14.5.1	ICAO/IATA-luokka	3
14.5.2	Oikea tekninen nimi	paint related material

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT**15.1 Varoitusetiketin tietoja****15.1.1 Valmisteen varoitusmerkin kirjaintunnus ja varoitusmerkin nimi**

F Helposti syttyvä
Xn Haitallinen

15.1.2 Varoitusetikettiin merkittävien aineosien nimet

Isosyanaattisideaaine
Tolueenidi-isosyanaatti
Tolueeni
Etyyliasettaatti

15.1.3 R-lausekkeet

R11 Helposti syttyvää.
R20 Terveydelle haitallista hengitettynä.
R36/38 Ärsyttää silmiä ja ihoa.
R42 Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä.
R48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
R63 Voi olla vaarallista sikiölle.

15.1.4 S-lausekkeet

S16 Eristettävä sytytysläheteistä - Tupakointi kielletty.
S23 Vältettävä liuotehöyryn/ruiskutussumun hengittämistä.
S26 Roiskeet silmistä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä ja mentävä lääkäriin.
S29 Ei saa tyhjentää viemäriin.
S33 Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti.
S36/37 Käytettävä sopivaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä.
S38 Kemikaalin käyttö edellyttää tehokasta ilmanvaihtoa tai sopivaa hengityksensuojainta.

15.1.5 Eräitä valmisteita koskevat erityisvaatimukset

Sisältää isosyanaattisideaainetta. Noudata käyttöturvallisuustiedotteen ohjeita.

16. MUUT TIEDOT**16.1 Luettelo kemikaalia koskevista R-lausekkeista**

R42/43 Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R11 Helposti syttyvää.
R20 Terveydelle haitallista hengitettynä.
R36/38 Ärsyttää silmiä ja ihoa.
R42 Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä.
R48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
R63 Voi olla vaarallista sikiölle.
R10 Syttyvää.
R26 Erittäin myrkyllistä hengitettynä.
R36 Ärsyttää silmiä.

HARDENER 007 1261

Päiväys: 28.1.2009

Edellinen päiväys: 26.1.2009

R36/37/38	Ärsyttää silmiä, hengityselimiä ja ihoa.
R38	Ärsyttää ihoa.
R40	Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa.
R52/53	Haitallista vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R65	Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
R66	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

16.4 Lisätiedot

Tikkurila Oy, Tuoteturvapalvelu
Puh. (09) 857 71
Fax (09) 8577 6936
E-mail: productsafety@tikkurila.com

Allekirjoitus

d2/ars